

מגדד שייכות לעולמות לא קשה למה יוחסו כל המצוות זכר
 לייציאת מצרים. וע"ד מ"ש אדמו"ר הזקן בשי"ע שלי (בתחלתו)
 גבי יקו"ח הצות, שהעת רצון שלמעלה שהוא למעלה מגדד זמן
 ומקום, היה מאיר למטה בכל מקום ומקום בזמן הראוי לו. אבל
 בחת"י, זו שבתורה שיש לה שייכות לגדד הזמן, וקדמה לעולם
 אלפים שנה דוקא ולא יותר, הרי נבחרה יו"ג מכיוון שקדמה
 לייציאת מצרים, אינו מובן א"ל אפשר שיהי' בה העניין דלחס
 עונני, הא לחמא עניא די אכלו אבהתא בארעא דמצרים.

2

ומכאן זה בהקדים עניין ג' מיני אהבות שבפסוק ו' אהבת את
 ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. ויש לומר
 שהשייכות והקשר דעניין זה עם עניין יציאת מצרים, כפי
 כל העניינים שבהקדים שרשם ומקורם הוא מקדושה. ושרש עניין
 העבודה מצרים, הוא עבודת ה'. ומכיוון שהעבודה נמצאים
 היתה עבודה קשה ביותר, עבודה פרה, מובן מזה, שגם שרשה
 בקדושה היא (לא רק עבודה סתם, כ"א) עבודה ה"י גדולה, וזכר
 שהיא העבודה דאהבה, דליית פולחנה כפולחנה דרחמימיה. וזכר
 הקשר דביאור ג' המדריגות שבאהבת ה', עם עניין גלות ולציאת
 מצרים. דג' אהבות אלו הם ג', דרגות, מן הקל אל הכבד,
 בכל לבבך בכל נפשך ובכל מאדך, כדלקמן.

3

והנה לכאורה סדר ג' המדריגות הוא, דחלת העבודה היא
 אהבה בכל נפשך, בכל עשר כחות הנפש, וללאח"ז היא
 אהבה בכל לבבך בשני יצורים, שהיא נעלית יותר
 מהאהבה בכל נפשך. והנה מביא בתניי"א שכל אחד משני היצורים
 רוצה למשול ולשלוט על כל כחות הנפש. ומה עוד מובן, דגם
 כשהאהבה היא בכל נפשך, בכל כחות הנפש, אפשר שהיא רק מצד
 היצ"ט, אבל היצ"ד הו"ע רוצה להיפך. וזהו העילוי שבהאהבה
 בכל לבבך בשני יצורים, שהאהבה היא גם מצד היצ"ר, כי גם
 היצ"ר נהפך לטוב גמור כמו היצ"ט ממש. ועד שנעשה חד עם
 היצ"ט (שלא כן שנייה הם באותה החיבה, וזהו הפסוק חסונה
 לנחורא ומרירא למימיקא). אמנם הרי בפסוק חסד הוא להיפך, בחתילה
 בכל לבבך ואח"כ ובכל נפשך, דמה מובן, דהאהבה בכל נפשך היא למעלה
 מהאהבה בכל לבבך, וכן מביאר בכ"מ בחסידות וגם במאמר בעל
 מהילולא -

- 7) מהדו"ח ס"א ס"ח. 8) ואחנתך ו' ה'. 9) זח"ג רסז, א.
- 10) ברכות נד, א (במשנה). 11) פ"ט (יד, א). 12) ראה זח"ג ד, א.

הנחת התי' בלתי מוגה

1) הא לחמא עניא די אכלו אבהתא בארעא דמצרים, וידוע מה
 שמדרייק בזה' כ"ק אדמו"ר הצ"צ בעל ההילולא, והרי
 במשנה תורה (שנזכר שם לחם עונני) כתיב לחם עונני כי
 בתפוזן יצאת מארץ מצרים ופרש"י ולא הספיק בעק להתניין,
 דעניין זה (שלא הספיק בעק של פרש"י) ופ"ש של הכעק אשר הוציא ממצרים
 שיצאו ממצרים, וכמ"ש ויאפו את הכעק אשר הוציא ממצרים
 ג' ולא יכלו להתמהמה, ועאכו"ל לאחרי שנגאלו ממצרים
 וא"ל אומר הא לחמא עניא די אכלו אבהתא בארעא דמצרים,
 שהכונה בזה היא, להזמן שהיו עדיין בגלות מצרים, וכמובן
 דה"ל מהמבואר בכ"מ. ב"ר חתומות העניינים, בעניין החילוק
 שב"ל לחם עונני עשיר שבמשה גופא היא מצה עשירה,
 שעניין לחם עונני שייך לגלות מצרים. והנה כל העניינים
 שבגמטריה, משולשלים הם מענינים ברחוקות. ומזה מובן שב
 עניינים הנ"ל שבלחם עונני (לחמא עניא כו'). ומזה מובן שב
 ולחם עונני ג' יצאת מארץ מצרים) ישנם גם בעבודה הרוחנית
 בנפש האדם. ויש עניין ג', בתי' מצה עשירה. והל"ל

11

ומכאן בעל ההילולא, שבכ"ל להבין זה, יש להקדים חתילה עניין
 יציאת מצרים. שבכ"ל וס' תייב אדם לראות את עצמו
 כאילו היום יצא ממצרים, ועל שבכ"ל יום גופא מזכירין
 יציאת מצרים שני פעמים בנזקק ובערב, ויתירה מזו שכל
 המצוות מתקיימים ליציאת מצרים (כמובן בהמאמר משיל"ה).
 וצ"ל להבין מהו גודל העילוי, כ"כ (וואס איז אורי דער
 גערואלד) בעניין היציאת מצרים. וביחוד אינו מובן (כמו
 שמדרייק בשיל"ה), והלא התורה קדמה אלפים שנה לבריאת העולם
 [ועאכו"ל כ שקדמה ליציאת מצרים וגם לגלות מצרים שהי' יותר
 מאלפים שנה לאחר בריאת העולם], ובדאי שאפילו אם לא התי'
 גלות ושעבוד מצרים, לא היו בטלים ח"ו כל המצוות שהם זכר
 לייציאת מצרים, כולל הציווי דאכילת מצה לחם עונני.

12

ויש לומר, דמה שהקשה על בתי' זו שבתורה שקדמה לעולם
 אלפים שנה, ולא הקשה על בתי' החורה שלמעלה מגדד
 שייכות לעולמות כלל, הוא לפי שבתי' שבתורה שלמעלה
 מגדד -

- 1) אור"ח ויקרא כרך ב ע' תנני. 2) ראה טז, ג. 3) בא
- יב, לט. 4) ראה תוי"א ויקהל פט, ג. ב. קיד, ג. קסד, ד.
- אור"ח שם (ויקהל) ע' ב' קסא ואילך. ב' קפ ואילך. וראה ג"כ
- לקו"ח ויקרא ו' ג ואילך. אור"ח דרושים לפסח ע' חשב
- ואילך. 5) פסחים קסז, ב (במשנה). חניא רפמ"ז. 6) ראה
- מדרש תהלים צ, ד. ובהנמנו בס"ה ש"ת ע' 83.

נעשה דם ובשר כבשרו. ומיך לאחיך, ממחרת השבת, ממחרת יו"ט ראשון, תספרו חמשים יום, שמתחיל לעבוד בעבודה פרטית וכו' עד שמגיע ליום החמשים שהוא שומר את ההיקף (כתשובת הרשב"א הידועה). ועוד זאת, שכבתי"ט יום החמשים עצמו עולה לא רק לבתי"ט, דו הכוונת בעצמה את מ"ט הימים, אלא שעולה לבתי"ט שלמעלה לגמרי מכל העניין. ועי"ז בא לחכמי השלמות, ענין האתחבא ממשובחוכים בניין לאח תנועת גו' המצא האפנה, הקדמת שתי הלחם של חמץ דוקא, שהם מתירינים⁴³ ופועלים על כל השנה כולה. וההקדמה היא באופן התאפנה, ע"ד מ"ש⁴⁴ ואפו עשר נשים לחמם בתנור אחד, ומבואר בלקו"ת עה"פ⁴⁵ דעשר נשים הם עשר כחות הנפש, ובכללות הם עשרה הסוגים שבשואל, שהם בנות אלו ובקבלתם מהקב"ה, היינו שלמות העבודה בכל אחת והוי' אחד, עד לאחיות הפשוטה, ובאופן דמשובחוכים תביאו, בבתי"ט התקיימות השונות.

וזהו כללות ענין ב' בתי"ט מצה, אתכפיא ואחופכא, רצוא ושוב, פרשה ראשונה של ק"ש שענינה קבלת עול מלכות שמיים⁴⁶, רצוא, ופרשה שני' שענינה קבלת עול מצוות⁴⁷, שובת⁴⁸, דע"י העבודה כג' אופנים אלו באים לקיום היקף שבת⁴⁹ פ' שני', למען ירבו ימיכם, ארילות ושנים טובות בפשטות, יחד עם בני חיי ומדוני רוחי, ובכולם רוחי. ונגל מחיל אל חיל, שחור חירות אמיתית מכל העניינים המבלבלים, בלימוד החורה וקיום מצוותי', ומחור שמהה וטוב לבב, אשר שמה פורצת את כל הגדירים⁴⁴, וצעד שנגל לקבל פני משיח צדקנו, שנעיינו ונדבקנינו וגו' בבנינו ובבנותינו⁴⁵, מראשיכם אל קייכם עד חושב עצר ושואב מימיני⁴⁶, וכולם נצבים לפני ה' במצות הקהל את העם, והאנשים והנשים והספר וגרך אשר בשעריי⁴⁷.

- 36) ראה ח"א ט"ט. 37) אמור כג, יד. 38) ראה מנחות סח, א. 39) בתוקחות כו, כו. 40) מח, ג. 41) לקו"ת במדבר כ, א. 42) ברכות יג, א (במשנה). 43) ראה בארובה אוה"ת שם (נסמן לעיל בריש המאמר). 44) ראה בארובה המשך שמה תשובת חרני"ז. 45) בא, י, ט. 46) נצבים כט, ט. 47) מד, א. 48) ויילך לא, יב.

תנתת התי בלתי מונגה

וזהו גם כללות ענין הוציאו להעלות בקודש²⁴, היינו דגם מי שהוא שרץ²⁵ קודש²⁶, היינו שהוא למעלה מתרומה וממלעל ומתוליד²⁷ כשרים, מ"מ גם הוא צריך להעלות בקודש. כדומה שגם מי שהיה בדרגת צדיק, גם הוא חייב להעלות בקודש, כי ימים יוצרו וול (ולא) אחד בהס²⁸, היינו שכל יום צריך לעלות ממדרגתו ביום שלפניו²⁹. ולא עוד שכל שצריך לדגל מדרגת צדיק לדרגת בעל תשובה. וכל בתי"ט אלו בעלי, הם בתי"ט אתכפיא ובטיטול. וזהו מה שממשך בהמאמר³⁰ וזהו שנינו³¹ במעלת קודש דכלים הנגמרים כשהיה צריכים לטול שביילת קודש, ובכדי לעלות לדרגת קודש צריך שביילת³² היינו ועד"ז אמרו רז"ל שהשור לקודש צריך שביילת³³ היינו ושגם כדי לעלות ללעלה מדרגת קודש, צ"ל ענין השביילת. ומובן אחריות הביטול, כמבואר בסידור בדרושי כוונת המקור³⁴. ומובן גם בפשטות ע"פ מ"ש ב"מ³⁵ שהרמז בענין השביילת הוא שיטבול במי הדעת הטהור, שזה אפשר להיות ע"י הקדמת הביטול דוקא. וענין הביטול הוא בתי"ט אתכפיא, מצות מצה. וע"י עבודה זו תאכפיא ובטיטול עוללים למעלה מכל מדידה והגבלה, והרורח שחבת אל האלקים אשר למעלה נתנה³⁶. ויש לומר דה' הדרגות שבטיילת הונמה, נפתחה יצרתה וראתה שררה ורורה והאלקים אשר נתנה³⁷, הם כונג ה' הדרגות שבמדידת הנהל, תולדה מעשר תרומה קודש ומי חטאת, וכשם שמקודש לחטאת צ"ל שביילת וביטול, עדי"ז כדי לעלות לבתי"ט והרורח תשוב אל האלקים אשר נתנה.

אלנים כל זה הוא ענין א' שישנו במצות מצה, בתי"ט אתכפיא, ולמעלה מזה הוא מה שהמצה היא בבתי"ט אתחבא³⁸ היינו שגם כשהוא במצב של קודש צ"ל מצות אכילת מצה מעד"ן שבבע ימים תאכל מצות³⁹, עד שהמצה תהי' דם ובשר כבשרו. וכלשון הידוע בהמשך וככה³⁵, שהאוכל מצה אוכל אלקות ואלקות נעשה -

- 24) ברכות כח, א. וש"נ. וראה לקו"ש חיי"ג ע' 250. 25) ראה בהנשמן להלך הע' 29. 26) תהלים קליט, טז. 27) ראה לקו"ת שלח נא, ג ואילך. ונכ"מ. 28) ראה לקו"ת שם. ועוד. 28) אוה"ת שם ע' חנה. 29) חגיגה כ, ב. 30) קנט, ד. 31) הל' מקואות בסופו. 32) קהלת יב, ד. וראה לקו"ת האזינו עא, ג. שמע"צ פה, ב. 33) ראה לקו"ת האזינו שם. 34) בא יג, ו. 35) תרל"ז - פ"ט.

תנתת התי בלתי מונגה

9

8

בס"ד. ש"פ אחרי, שבת הגדול, ערב פסח ה' תשמ"א.

הנחת ה' בלתי מוגה

וערכה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות. הנה פסוק זה הוא החלת הפסחה שבת הגדול כשהל בע"פ, עד שעל שמו נקראת כל הפסחה וערכה. והטעם שמפסחין בפרשה זו בע"פ הוא לפי שבאותה פרשה כתוב הביאו המעשר אל בית האוצר וגו' והרי זה מעין המאורע שבפי"פ (כמ"ש אדמו"ר הזקן בשו"ע של"ז), וכיוון שהל בשבת מפסחין בפרשה זו, וצריך להביא, מהו כימי עולם וכשנים קדמוניות, וע"ד מה שארז"ל נכתב בסוף מס' תמיד ע"פ כגבורה השמיים על הארץ גו'. כרחוק מזה ממצד גו' אי חד מינייהו נפיש למה לי תרווייהו נכתוב כ"י ההוא דנפיש, עד"ז נפסוק זה למה לי תרווייהו (כימי עולם וכשנים קדמוניות) נכתוב ההוא דנפיש, ויתירה מזו, דאפילו אם שניהם שונים עדיין אי"מ למה צריך למיכתב תרווייהו, דאם יכתוב אחד הי"ז מספיק לכאורה. ומזה מוכן, דיש מעלה בכל א' מב' עניינים אלו, כימי עולם, וכשנים קדמוניות, וצריך להביא הענין בזה.

וכימי עולם, והנה ארז"ל במדרש, כ' פירושיו בפסוק זה. וא' כימי עולם כימי משה [שעליו נאמר בהמשך] ההפסחה זכרו תורת משה עבדך גו' וכשנים קדמוניות כשנות שלמה, דפירושו גם מלך שהשלים שלום, אשר חכמה השלימות דשלוס תהי' לצת"ל"ש כאשר את רוח השומא אעביר מל הארץ. והי' כימי עולם כימי נח שנאמר כ"י מל נח זאת לי גו'. ומבאר כ"י אדמו"ר הצ"צ באור"ח, דימי עולם קאי על סדר ההשתלשלות, דבכילות הם הספירות דא"א, ולמעלה יותר בהי' עתים ושנים קדמוניות הם הספירות דא"א, ודימי עולם קאי על ושמיר, ולמעלה מזה. ויש לקשר זה עם ענין שבת הגדול, וכמו שכתב כ"ק אדמו"ר הצ"צ שס"ו כמ"ש בד"ה עבדים היינו לפרעה [בסידורו] וייצאנו ה' אלקינו א"א שהלבישו זרועות

- 1) מלאכי ג, ד. 2) ראה שם ג, י. 3) סי' ח"ל ט"ג.
- 4) ל"ב, א. 5) מהלים קג, יא ואילך. 6) ויק"ר פ"ד, ד.
- איכ"ר בסופו. הובא באור"ח פניחס - הנסמן להלן בהע' ד.
- ע' א"ק. ובאור"ח נח - הנסמן שם. 7) שם ג, כב. 8) שהש"ר פ"ו, יא. פ"ג, כ. שמו"ר פנ"ב, ד. ועוד. וראה אור"ח פניחס - הנסמן להלן בהע' 9 - ס"ע א"ק. * 8) ראה ד"ה פדה בשלום לאדהא"צ - בשערי תשובה ח"א מט, א ואילך. 9) פניחס ע' א"ק ואילך. נח כרך א' סח, א ואילך. כרך ג' חרכב, א ואילך. 10) פניחס ע' א"ק. 11) רצג, ג. 12) תבא כו, ח.

וכשם שהי' במצות הקהל שפעלה אה"כ על כל הימים אשר אתם חיים על האדמה⁴⁹, ער"ז צ"ל בתעבורה דייציי"מ. ויש לומר דזהו מה ששמייעת אפרשה מפי המלך היא כאילו שמעה מפי הגבורה בסיוג⁵⁰, דענין מ"ח (סניג) הוא המשל לייציי"מ כמ"ש בהוציא את העם ממצרים מעבדון את ישראל לייציי"מ כמ"ש וזהו מה שנת"ל⁵² שלפניך מזכירין את ישראל מעמי ככל יום, והזכרה ה"א באופן דחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים, לפי שבכל יום ובכל רגע צריך לעלות בקודש, ולצאת ממצרי' וגבולי תרבע שלפניו, ועד לעלי אמיתים שלא בערך, לדלג שור, לדלג מעבדות הצדיקים (המידים כסדרם) לעבודת בעלי תשובה, וע"ז שישנם ב' המעלות צדיקים ובעלי תשובה, צדיקים בתרבות⁵⁴, ממשיכים ציד את משיח צדקנו, וישראל נגאלין מלפני המלכים הקטני, ויתר על נקרא⁵⁵, כ"י נגלה עליהם מלך המלכים הקטני, ויתר על כן, כעבודו ובעצמו, שזהו לפני הצממות, עד לעצמותו ומהותו ית', וגאלם, וכך תהי' לנו, וכמהרה בימינו ממש, ונלך לקבל פני משיח צדקנו, בשמחה ונסוב לכת.

- 49) שם יג, 50) רמב"ם הל' תגינה בסופו. 51) שמוח ג, יב. 52) ד"ה בגל דור דור - אור ליום ג' י"א ניסן.
- 53) זח"ג קנג, ב. 54) רמב"ם הל' תשובה פ"ד ה"ה.
- 55) פסחים ג, א. 56) ראה אור"ח שיה"ש ע' רנג. המשך תעריב חייב ע' חתלב.